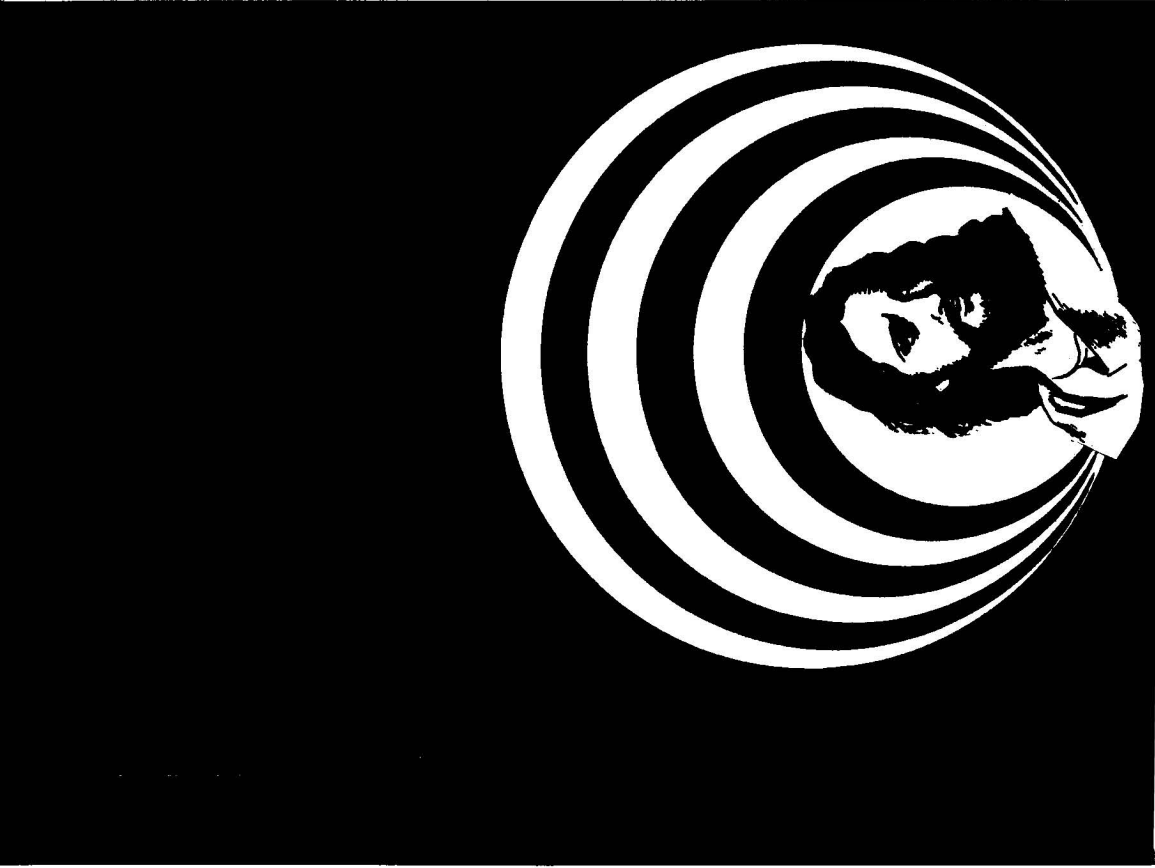

Imilumbe Yakuwa Yesu

milton cunningham

Baptist Publishing House
OF THE BAPTIST MISSION OF ZAMBIA
P.O. BOX 1995 LUSAKA

Imilumbe Yakwa Yesu

Milton Cunningham

IFILIMO

ICIPANDWA	ISAMBA
1 IMILUMBE YAKWE YESU.....	1
2 ABENI BAKWA SHIBWINGA.....	7
3 UMULUMBE WA KWA KATANDA.....	11
4 UMULUMBE WA NSEKU.....	15
5 UMULUMBE WA MUBOMFI UMUNKALWE.....	19
6 UMU FARISE NO MUSANGUSHI.....	22
7 UMULUMBE WA BAMISHA BABILI.....	26
8 UMULUMBE WA MU SAMARIA MUSUMA.....	29
9 UMULUMBE WA MWANA WALUBILE.....	32
10 UMULUMBE WA BANA BAUME BABILI.....	36
11 UMULUMBE WA MULALILO UKALAMBA.....	39
12 UMULUMBE WA BAKASHANA IKUMI.....	43
13 UMULUMBE WA MATALANTI.....	46

AMASAMBILILLO:

- 1) Lesa apela ubupe ubwapusana pusana ku bantu abapusana pusana. Lesa apelo bupe ku bantu bonse. Temulandu we talanti lya muntu eulenga. Icintu icikalamba cakuti - bushe ulebomfya shani italanti lyakupela Lesa?
- 2) Lesa tapela abantu ifintu ifikalamba ifyakucita, kamo batetekiwa mu tuntu utumono. "Cisuma, we musha musuma kabili uwa cishinka! Wabo wa cishinka pa tunono, nkakulasa pa fingi." Mateo 25:21. Icilambu ca pamulimo usuma cikulu ukucila na pamulimo. Abasha ababomfesho amatalanti taba-bebele ukutusha iyo. Kwali incito iikalamba iyakucita. Umuntu onse afwile ukukwata amano ya kubomfya amatalanti yabo.
- 3) Ngatamubomfesho amatalanti Lesa ami-pela, ninshi mukalufya. Umuntu uwapanikwe muntu uusha eshe ukwesho, "Lelo shikulu wakwe amwaswike ukuti, 'We munang' ani kabili we mubi wa musha we!'. Italanti lyakwe lyalipokelwe no kupelwa ku muntu uwakwete amatalanti ikumi. Nge talanti lyafilikwa lilaya atemwa liloluka.
- 4) Lesa tatwipusha ico ashatupele. Umuntu we talanti limo tabamwipwishe ukuleta amatalanti ikumi. Bamwipwishe ifyo acitile ne talanti limo.
- 5) Inshita ikesa ilyo abantu bonse bakepushiwa ukulubulula kuli Lesa ifyo babomfya amatalanti yabo.

-oo000-

ICIPANDWA 1

IMILUMBE YAKWA YESU

Mateo 13:10 - 17; 34, 35

ICIKOMA CA KUSUNGA PA MUTIMA:

*"Ico ni Kuli imwe Kwapelwo Kwishibe
fya nkama ifya bufumu bwa mu
mulu."* Mateo 13:11

Ilyo Yesu ali pano isonde alibombeshe sana ukwafwa abantu ukumfwa inshila shakwa Lesa. Alebomfye nshile shingi ukwesho ukulanga abantu bonse ubupekanyo no kutemwa kwa Lesa. Inshita shimo Yesu alecite fisungusho. Inshita shimbi alelanda amashiwi ya mano. Inshita shimo aleipusha amepusho fye.

Ilingi line alabomfye milumbe ukwisula imi-tima ya bantu ku cine cakwa Lesa.

Munshiku ilyo Yesu aleikala pamo isonde bakafundisha balebomfya sana imilumbe mukufunda kwa-bo. Iyingi milumbe yabo yali pamo nge nshimi atemwa ilyashi. Yesu talebomfye milumbe pamo nge nshimi. Alebomfya Imilumbe mukwafwa ukushininkisha icine cakwa Lesa. Imilumbe yakwa Lesa yali iyayanguka ukumfwa. Yali munshila iyo abantu bonse bengomfwa. Iyi milumbe yali iyayanguka.

Mumilungu fye iinono tukalasambilila imilumbe yakwa Yesu. Pano pali ifintu ifikankala ifyo tulingile ukusunga mumano ilyo tulesambilile fingi pa Mashiwi yakwa Lesa ukupitila mu milumbe.

- 1) Imilumbe fikope ifyo ifitwafwa ukumfwikisha icine cakwa Lesa. Natuli-nganye Marko 12:33 elyo kabili na Mateo 5:23. Muli Marko 12:33 twabelengo kuti, "Ukudemwo umunankwe ngo mwine, kwacilako kuli fyonse ifyao-cewa fya musuma na malambo. Muli Mateo 5:23-24 namo amano yamo yene yalangwa muli iyi nshila.

"Eico nga watwale ca bupe cobe pa cipailo, no kwibukisha palya ukuti munonko ali na kantu kuli iwe, leke ca bupe cobe ku cinso ca cipailo, kabili uye, ubale uwikishanye no mubiyo, elyo wise no kutule ca bupe cobe." Ifi fipande muli Mateo fyatwafwa ukumfwikisha Iicine ico Yesu alesosa ukucila na muli Marko.

2) Imilumbe iyingi iya kwa Yesu ilelanga icintu cimo icacishinka icakusambilila. Imilumbe kuti yaba iitali atemwa iyipi. Muli uku kusambilila kwa pa milumbe tukafwaya ukusanga icishinka cimo ico umulumbwe ulefunda. Ica cishinka kuti calekana muli cila mulumbwe. Fimo ifishinka ifyafundwa mu milumbwe nifi:

- (a) Fimo fitulanga inshila sha micitile ya bantu.
- (b) Fimo fifunda pamulandu wa bupingushi.
- (c) Fimo pamulandu wa bukangalila.
- (d) Fimo pamulandu wa kucite fikansa fimofimo.
- (e) Fimo pamulandu wa Bufumu bwakwa Lesa.
- (f) Fimo pamulandu wa filambu no kulufya.
- (g) Fimo pamulandu wa lubembu.
- (h) Fimo pamulandu wa mweo wa bwina Kristu.

3) Imilumbe ilabomfiwa mukufunde cine pantu ni nshila yakuti umuntu onse omfwe. Ababomfi bakwa Lesa ilingi babomfiya ifilangililo atemwa inshimi ku kwafwa abantu babo ukumfwikisha bwino Ishiwi lyakwa Lesa. Ne milumbe nayo yalebomfiwa ukucite fikope fya bukankala bwa cine ca bwina Kristu.

Takwali amalumbo ku musha wacitatu. Kuli uyu musha shikulu wakwe amulandile amashiwi ayakosa kabili ayabukali. "Wemunang'ani kabili we mubi wa musha we!" Kabili shikulu wakwe amupokele ne talanti.

Ilingi mulomfwa uko abantu balando kuti abantu bonse baba cimo cine. Ee munshila shimo baba cimo cine. Lesa tatemwisha abantu abakankala beka ukucila abapina. Lesa tatemwisha abantu abasambilila beka ukucila abashasambilila iyo. Pamenso yakwa Lesa abantu bonse baba cimo cine. Lelo abantu bonse tabalingana mumicitile yabo. Bamo balikwata imicitile ukucila abanabo. Abantu bamo bamaka ukucila abanabo. Bamo balimi abasuma ukucila bambi. Abantu bamo kuti baimba bwino ukucila abantu bambi. Bamo batemwa ukubomba mu ma ofeshi. Bamo nabo bafwaya ukubomba panse. Munshila shimo abantu bonse baba abalekana lekana. Pamo nga shikulu mu mulumbwe, Lesa nao alapela abantu ubu bupe ubwalekana lekana. Isambililo ilikankala ku bena Kristu nili. Impendwa ya bupe mwakwata tacili cikankala. Nangu ubu bupe bwenu bukule shani tecikankala. Isambililo ilikankala lyakuti, - bushe ulabomfiya ubu bupe bwakupela Lesa? Bushe ulebomfiya ubu bupe atemwa uleshika panshi? Ubupe bwesu ne micitile yesu fi-fwile ukubikwa pa cebo cakwa Lesa.

Umuntu uwakwete italanti limo talufishe lilye talanti iyo. Taali cakolwa iyo, tateyele injuka ne talanti bamupele iyo. Ulubumbu lwakwe lwakukana bomfye talanti. Takwete umute na mano yakubomfeshamo italanti. Ali nomwenso ati kuti nalufye talanti lyabene lintu banshilile kuli Shikulu wakwe. Talefwayo kuti eshe. Ukwesha kwalefwaikwa. Kabili lyonse kulafwaikwa. Ukukana cita nelyo cimo cilibo. Umusha uushabomfeshetalanti lyakwe alilufishe.

Umusha fye uwatontonkenye ukuti shikulu wakwe "Alyafya" nio uushabomfeshetalanti. Ababomfi ababombele tabatontonkenye ukuti shikulu wakwe "Alyafya". Tabapokelele ukusekwa kuli shikulu wakwe lelo bapokelele ubupalo. Imilimo ne citetekelo lyonse filapokelela amapalo.

UMULUMBE WA MATALANTI

Mateo 25:14 - 30

ICIKOMO CA KUSUNGA PA MUTIMA:

"Pantu kuli onse uwakwata kuka-pelwa no kufushiwako; lelo ku ushakwata, ne co akwata cikapo-kwa kuli wene." Mateo 25:29

Umutankala umo alepekanya ukuyo kutali. Ilyo talaya aitle abasha bakwe. Ilyo baishile kuli wene abebele ifya lwendo akenye. Kabili ashile ulupi ya kuli cila mubomfi. Ku musha umo, apele amatalanti 5 (ukulingana pali 1200 pounds atemwa ba Kwacha 2400) uwa cibili amupele amatalanti yabili (ukulingana pali 480 pounds atemwa ba Kwacha 960), ku wacitatu amupele italanti limo (ukulingana pali 240 pounds. Atemwa ba Kwacha 480). Ilyo abapele alibebele ukuti bakashale basunga bwino. Awe nokuya aya.

Umubomfi uyo bapele amatalanti 5 atampile ukubomba no kukabushanya. Uwapelwe amatalanti 2 nao atampile ukubomfya ulupi ya bamushilile. Uwa-citatu wene ali uwaibela. Munshita ya kubomfya italanti bamupele, wene alishikile fye panshi.

Panuma yanshiku ishing, Shikulu wabo ulya alibwelele pa bulendo. Ilyo abwelele aitle nakabili abasha bakwe. Alefwaisha ukumona ifyo abasha bakwe bacita no lupiya. Uwapokele amatalanti 5 asekeshe Shikulu wakwe ilyo aletele amatalanti ikumi. Umusha uwapokele amatalanti yabili nao alifushishepo. Mucifulo cakubwesha yabili aletele yane.

Nomba kwaishile umusha uwapokele italanti limo. "Mwe shikulu, naishibe imwe ukuti muli muntu wayafya, musepa uko mushatandile, no kulonganika uko mushasalangenye. Kabili nalitinine, nailefise talanti lyenu pa nshi." Mateo 25:24-25. Abasha bantanshi bapokele amalumbo ukufuma kuli shikulu wabo.

4) Imilumbe yakwa Yesu yali yacine ku mweo na ku bubumbo. Fyali fikope fya fintu abantu bamwene. Fyafumine ku bwishibilo bwa bant. Ubwa cila bushiku Yesu lyonse alelanda pa fintu ifyali fikaya kuli abo abaleumfwa.

5) Ukupilibula kwa milumbe kuli kukankala. Ishila isuma iya kulondolwalamo imilumbe ya kupokelele nshimi pamo nge nshimi ya cine iya pamulandu wa mweo. Ubupingushi bwesu pa milumbe bufwile ukuba pali ici. Imilumbe ipelwa mukuti komfwa afwile ukusala mu mano yakwe. Panuma ya kusala cifwile ukuba nomba ku mweo.

6) Icishinka ca milumbe yakwa Yesu cilecita ku muntu fye onse no mutundu onse pano isonde. Tayalembelwe ku bantufye banono. Tayalembelwe fye ku bantu balebomba na Yesu, lelo yalembelwe kuli iwe naine ilelo. Ilyo ulebelenga ama buka yakwa Mateo, Marko, Luka na Yohane kuti wasanga umulumbwe umu mabumukuti ayalekana lekana. Kabili umulumbwe umu wine kuti walembwaleko kuti ici cimufunganye iyo. Iyi milumbe taiilwishanya iyo. Lelo ilayafwa ukulanga icine ca kwa Lesa.

Muli uku kusambilila kwa milumbe yakwa Yesu tukafwaya ukumona icishinka cimo icikankala muli cila mulumbe. Panuma yakusanga ici cishinka tukafwaya ukucilanga atemwa ukucicita ku myeo yesu.

IMILUMBE YA MILIMO YAKWE IYANTANSHI

"MBILA NSUMA"

UMULUMBE:

ABANA BA MU NG'ANDA YA BWINGA	Luka	5:33-35
IFIKAMBA FIPYA PA NSALU ISHIKOTE	Luka	5:36
UMWANGASHI WA CITOTO MA)	Luka	5:37-39
MPAPA ISHIKOTE)		
IFIPAO FIPYA NE FIKOTE	Mateo	13:51-52
UKUSAPUKA KWA MBUTO NO KUMENA	Marko	4:26-29
ULUSEKE LWA LUBANGA	Marko	4:30-32
ICITUTUMUSHI	Mateo	13:33
ICUMA ICAFISWA	Mateo	13:44
UWAMAKWEBO NA BAMARGARITI	Mateo	13:45-46
ISUMBU LYAPOSELWE MULI BEMBA	Mateo	13:47-50
KATANDA	Mateo	13: 3-23
ABAICE MWI SOKONI	Luka	7:31-35
BAKAKULA BABILI UWA CENJELA)	Mateo	7:24-27
NO WATUMPA)		
AMANKUMBA (INSEKU)	Mateo	13:24-43

Inshiku shonse - umuntu onse afwaya ukumono kuti naipelekanya ku kumanya Kristu. Icitetekelo kwishiwi lyakwa Lesa cilatwafwa mu bupekanyo bwesu.

AMASAMBILILLO:

- 1) Umuntu teti aphilwe atemwa teti acite umulele. Abakashana ikumi bonse bali-shibe icalafwaikwa. Basano baliipekanye lelo basano bambi tabaikenye. Kuli abo abafililwe ukwiipekanya ta-kwali inshita naambi iyo. Balifililwe ukucita ico baishibe ukuti cifwile ukucitwa.
- 2) Abantu bonse bafwile ukwiipekanya abene nga balfwaya ukukuminkana mu buseko bwa bupususho ilyo Kristu akesa nakabili. Ukuba mamba wa cilonganino tacipilibula ukuti nauipekanya. Kano fye abo abalapile me-mbu shabo no kuyebelele cisumino ca-bo kuli Kristu e baipekanya. Bumemba bwa mucilonganino ne pusukilo fyali-lekana.
- 3) Yesu alinokwisa nakabili. Takuli uwaishiba ilyo akesa. Lelo twalishibo kuti akesa! Ilyo akesa bonse abo abaipekanya bakaba nankwe. Naba-shaipekanya bakapatulako. Ifipumbu fyabakashana ififwile fyatwafwa ukumona ubucindami bwa kwiipekanya ukumana nakwe ilyo akesa.
- 4) Ilyo Kristu akesa nakabili abantu bonse bakeminina pa cinso cakwe. Ika-ba ni nshita ya bupingushi. Ifipuba fyabantu bakafifumyapo pamenso yakwe Lesa, nabamano bakasekelelwa ku mu-tebeto wakwa Lesa.
- 5) Tufwile ukwiipekanye nshiku shonse. Tatulingile ukuponse nshita yesu mukufwaya Kristu. Iyo. Tufwile ukuponse nshita mukumbombela no kwishibo kuti lyonse ilyo akesa natwiipekanya ukukumumanya.

Nga shibwinga afika balingile ukwasha inyangali shabo nokwenda nankwe ukuya ku mutebeto wabwina. Kano fye abo abakwete inyali ishileyaka ebengengila mung'anda. Ngo mwinshi waisalwa takuli nangu umo uwakwingila mumalila.

Mumulumbwe abakashana basano bali nincenje-shi na basano bambi bali fipumbu. Aba basano baliipekenye bambi aba basano bena tabaipekenye. Aba basano baliikwete amafuta lelo aba bambi basano tabakwete. Ilyo shibwinga alepekanyo kwisa abakashana aba ikumi baile mukusendama. Pakati kabushiku baumfwile inkombe ilebila ukuti shibwinga aisa. Bwangu bwangu batampile ukupekanye nyali shabo. Abakashana abapela amano batampile ukulomba amafuta ku bamano. Abakashana abamano balibakanine pantu bakwete fye amafuta ayakulinga inyali shabo. Calyanshishe ku fipumbu fya bakashana ukushita amafuta. Cali ni pakati kabushiku nabo abashitisha amafuta balisendeme. Abakashana abapela amano baceshe ukufwaya amafuta ya munyali shabo. Ilyo balefwaya amafuta na shibwinga afika. Umwinshi wa ng'anda waliselwe! Balipushilwe ku bwinga!

Ishiwi lyakwa Lesa litufunda ukuti Shikulu Yesu akesa nakabili. Takwaba umuntu uwaishiba ubushiku ne nshita yakwisa kwakwe. "Pantu mwe bene mwaishibisho kuti Ubushiku bwa kwa Shikulu bukesa ngo mupupu ubushiku." I Abana Tesalonika 5:2. Umulimo wesu kwiipekanya. Tatwebelwe lyonse ukulafwaya Shikulu. Abakashana mumulumbwe tabasekelwe pakuti balisendeme. Balitumpile pantu tabaipekenye. Ici cikankala. Ukwishiba ukuti Shikulu akesa nakabili, tulingile ukwiipekanya ku kwisa kwakwe. Tulefwaya ukwikala lyonse kuli Kristu. Abantu bacine abakwa Lesa tabasakamana inshita yakwisa kwa kwa Kristu. Baliipekanya ukumukumanya.

Kwabe fintu fimo ifishilingile ukusha pa kashita akalulekelesha. Ifintu ifikankala mu mweo fifwaya ukutekanya kwesu NOMBA! Pantu umwana wesukulu uupembela mpaka inshita yapalama elyo atampa ukubelenga, akapona. Umuntu uupembela ukupekanya ukwisa kwa kwa Yesu akacelwa.

Umuntu onse afwile ukwiipekanya palwakwe. Teti mwashime bucibusa na Kristu. Abakashana tabapokele amafuta ku bamano. Ecimo cine umuntu teti ashime bucibusa na Kristu.

IMILUMBE YA MILIMO YA KULEKELESHA

"ABANA BA MU BUFUMU BWA KWA LESA"

UMULUMBE:

ING'NDE YA PULAMIKWA	Mateo 12:43-45
ULUPUNGU LUSHAPWILILIKA	Luka 14:25-30
UBUPEKANYO BWA BULWI BWA MFUMU	Luka 14:31-33
UBUPEKANYO BUKALAMBA	Luka 14: 7-11
UMUFARISE NO MUSANGUSHI	Luka 18: 9-14
ABAMISHA BABILI	Luka 7:40-49
UMUBOMFI UMUNKALWE	Mateo 18:21-35
UMUKUNYU USHITWALA	Luka 13: 1- 9
UMUSHA WA KUPYUNGILA	Luka 17: 7-10
KAPITAO WA LUFYENGO	Luka 16: 1- 9
UMUKANKALA WATUMPA	Luka 12:13-21
UMUKANKALA NO MUBUSU	Luka 16:19-31
UMU SAMARIA MUSUMA	Luka 10:25-37
UMULUMBE WA BALIMI	Mateo 20: 1-16
ICIBUSA PAKATI KA BUSHIKU	Luka 11: 5-13
MUKAMFWILWA	Luka 18: 1- 8
IMPANGA YA LUBA	Luka 15: 1- 7
INDALAMA YA LUFUWA	Luka 15: 8-10
UMWANA WA LUBILE	Luka 15:11-32

"UBUPINGUSHI NO BUFUMU KWAKWA LESA"

UMULUMBE:

ABANA BAUME BABILI	Mateo 21:28-32
ABALIMI BA MYANGASHI ABANKALWE	Mateo 21:33-41
ILIBWE LYA PACIFUTU LYASULWA	Mateo 21:42-45
UMULALILO UKALAMBA	Luka 14:12-24
ILAYA LYABWINGA	Mateo 22:11-14
ABAKASHANA IKUMI	Mateo 25: 1-13
AMATALANTI	Mateo 25:14-30
UBUPINGUSHI BWA MPELA	Mateo 25:31-46

-oo0oo-

UMULUMBE WA BAKASHANA IKUMI

Mateo 25:1 - i3

ICIKOMO CA KUSUNGA PA MUTIMA:

*"E ico loleni, pantu tamwaishiba
bushiku nangu kashita."
Mateo 25:13*

Abasamba basendele Yesu ukuya mona itempele lyabo ilipya. Yali ni ncende iyayemba. Ilyo Yesu aloleshe pali ili tempele likalamba, aebele abasambi bakwe ukuti ubushiku buleisa ilyo ili tepele likonaulya. Atile, "Bushe mwamona ifi fyonse? Ndemweba icine cine, nati, pano tapakashalepo libwe pa mulu wa libiye ilishakaposwe panshi." Luka 24:2.

"Twebeni, ilyo kukabe fi, kabili filangililo nshi ifyo kwisa kwenu ne mpela?" Abasambi bali-pamfiwe ukumfwa ubwasuko. Pakwasuka amepusho yabo bakashane kumi. Umulume wali wakwafwa abasambi ukumono kuti bafwile ukwiipekanya inshita shonse.

Munshita shakwa Yesu pano isonde, ubwina bwali cintu cisuma sana. Abantu bonse mumushi baleenda na nabwina nashibwina ukuya kung'anda yabo ipya. Abakashana ikumi bali mu mulume balelinda nabwina. Ilyo balelolela shibwina ukwisa, balecinda no kwimba. Tapali uwaishibe inshita shibwina aali nokwisa. Nalimo aali nokwisa bwangu, nalimo alinokwisa panuma yanshiku shinono. Ilyo aishile umuntu umo abutukile kuntanshi yakwe no kweba abantu bonse ati; "Lelo, shibwina! Iseni mumukumanye."

Umusango naumbi uwapabushiku bwabwina, wakuti abantu bonse abali mumusebo balingile ukukwate nyali ishileyaka. Inyali shapangilwe mumusango wa kubula insamu nokushitumpika mu mafuta elyo ukushikakila ku fimuti.

3) Abantu balapela inshile shingi
isha bwelelo, lelo kwaba fye
umulandu umo ico bashikonkela
Shikulu Yesu. Tabakonka
pantu tabamufwaisha.

4) Icitewiko cakwa Lesa cikumi-
nkanya abantu bonse. Takwaba
uo batamfya.

ICIPANDWA 2

ABENI BAKWA SHIBWINGA

Luka 5:33-39; Mateo 9:14-17; Marko 2:18-22

ICIKOMO CA KUSUNGA PA MUTIMA:

*"Kabili takuli uwitilo mwangashi wa
citoto mu nyambi shikote; ninshi
umwangashi kuti walepule nyambi
shikote, no mwangashi ulapongoloka,
umwangashi ulonaika, ne nyambi shine:
umwangashi wa citoto betila mu nyambi
shipya."*
Marko 2:22

Yesu ali ku mutebeto. Kwali ni kumushi wa-
kwa Mateo. Kwali kulongana ukusuma sana. Enshita
Mateo apele umutima wakwe kuli Kristu. Ecalenga
insansa ishikalamba shonse asangile muli Kristu
alefwaya ukulanga no kwishibisha ifibusa fyakwe.
Pakubafwa ukuti beshibe ukusambwa no bwelelo asa-
ngile muli Kristu abetile ku mutebeto mung'anda
yakwe. Baibele iletutungulula ku kutontonkanya
ukuti abengi abamu fibusa fisuma fyakwa Mateo ba-
li "Basangushi na babembu." Ici tacalengele Ye-
su ukukana sangwako. Enshita ya kucito mulimo
wakwe. Kabili yali ni nshita imo iyakwakanya
ubusuma nokutemwa kwa Lesa.

Ilyo Bakalemba na baFarise baumfwile fi ba-
ipwishe amepusho ayengi. Tabamwene bwino ukuti
umuntu wa mapepo kuti aikala shani na babembu.

"Nga cinshi mulelila no kunwa pamo na basa-
ngushi na babembu?" Luka 5:30.

Batile, "Abasambi ba kwa Yohane baleko ku-
lya ilingi no kupepa Lesa, ifyo fine na basambi ba
baFarise; lelo abasambi bobebalya no kunwa."
Luka 5:33.

Yesu abaswike mukubepushe ilipusho lyakuti,
"Bushe abana baume ba mu ng'nda ya bwinga mwinga-
balesho kulya ilyo shibwinda ali na bo?" Yesu
aleyeba ba Kalemba na baFarise iyi nshita te nshi-
ta ya basambi bakwe ukuleko kulya -

-00000-

lelo ninshita ya kulya umutebeto. Yali ni nshita ya kusekelela!

Ba Kalemba na baFarise bali mwifunde lyi kwa Mose. Kwali ifintu fitatu ifikankala. Kwali ifyabupe (ukupela ababusu) amapepo elyo no kuleko kulya. Ukulingana na kwifunde lyakwa Mose ubushiku fye bwakuleko kulya mu mwaka bwali Bushiku bwa Kulubulwa. Nangu cibe fyo aba Yuda bena balilundileko nashimbi inshiku shakuleko kulya. Amano yonse ayabutotelo yakakilwe pamo nokusunga kwa mafunde.

Ilandwe lisuma ilyalefunda Yesu Kristu talyalebela amafunde yabo. UbuYuda bwali munshila shonse. Ubwina Kristu tabwali pa kusunga kwa mafunde lelo pa mupashi wa muntu. Ubutotelo bwa ba Kalemba na baFarise tabwali nelyo cimo lelo bwali fye bwa kusunga kwa mafunde.

Tamwali insansa mu butotelo bwabo. Cali nincito. Amashiwi Yesu aleshimikila yalipusene no kushimikila kwabo. Ukushimikila kwakwe kwali kwa nsansa. Kwaleisusha umutima wa muntu no buseko ubukalamba. Bwali pamo ngobuseko ubwaishibikwa pa bwinga. Belengeni Yohane 3:29.

BaKalemba na ba Farise baleleko kulya pantu calefwaikwa ku mafunde yabo. Abasambi bakwa Yohane Kabatisha nabo bene baleleko kulya. Nakuli bene ubutotelo bwalisokelwe icabipisha. Inshita ya "Kufukumuka ka bukali ubuleisa." Mateo 3:7. Lelo ku basambi bakwa Yesu, na ku bana baume ba mung'anda ya bwinga, iyi tenshita yabo iyakuleko kulya - lelo ninshita yakulyo mutebeto no kusekelela.

Ilipusho ilikalamba baKalemba na baFarise baleipusha Yesu lyakuti, "Nga ninsambu nshi wakwata ishakutobe funde?"
Tabaumfwikishe no kwishiba ukwisa kwakwe.

Taishile mukuti ese onaule amabutotelo yabo atemwa amafunde. Aishile muno calo mukucita ifyo amafunde yakale teti yacite. "Taishile ku konaula lelo ku kufisha" ifunde. Mateo 5:17. Calyanshishe ukwalwilo bwina Kristu mu buYunda.

Baali pamo ngo muntu uwashita motoka iipya. Ilyo talashita motoka ali uwatetekelwa ku cilonganino cakwe. Lelo panuma ya kukwata motoka yakwe tatalile anyanta na kucilonganino. Atile,

"Ilyo tatulashita motoka, twaleisa ilingi ku cölonganino, lelo pali nomba tulanina motoka no kuya tuletandalila abanensu." Telubembu ukukwata motoka. Lelo motoka nga yatulenga ukukana konka inshila yakwa Lesa lyena lubembu! Tufwile ukusunga ifyantanshi pantanshi.

Umulandu wacine uo abantu mu mulumbe tabaishile ku mutebeto uli uwayanguka. Tabalefwaya ukufikako! Umulandu wacine ico abantu tabafwaila ukwisa ku bwite bwakwa Lesa nico tabatemwa Lesa. Ico tufwaisha, tubombela ukunonka. Ilyo abantu bafwaisha Lesa balalaba ubwelelo bwabo.

Pantu abatandashi baitile balikene, eico Shikulu ulya atumine abasha bakwe ukuti bayeleta bantu bambi. AbaYuda baloleshe abantu abashali baYuda. (Baleitwa ukuti aba Senshi). Baumine ukuti amalayo yakwa Lesa yalifye yaba Yuda. Bali bantu bakwa Lesa.

Muli uyu mulumbe Yesu alelanga abaYuda ukuti aba Senshi bakabule fifulo fyabo pa mutebeto wakwa Lesa. Umuntu onse alitilwe ukwisa poka umutebeto ukalamba uwakwa Lesa.

Lesatatemwa abaYuda beka iyo. Icitewiko cakwe ca ku bantu fye bonse.
Bonse nabetwa kwritebulo lyakwe.

AMASAMBILILO:

- 1) Tufwile ukucenjela ukubika Lesa pantanshi. Ifintu ifisuma kuti fyasanguke fibi nga fyafumya Lesa mu myeo yesu.
- 2) Amapalo yakwa Lesa ya bantu bonse, lelo abo beka abasumina ubwite bwakwe ebapokelela ubu bupalo.

Umulumbwe uyu walisoselwe ku kulanga inshila sha baYuda kuli Yesu. Uyu mulumbwe walisoselwe pa kubalanga ifyo baali fipumbu pa kukana ubwite bwakwa Lesa. Nanomba line twalikwata ifipumbu fyaabantu ifyamusango yu.Tulamona abengi abasekela mu fintu fya fye ukucila ifintu fya muyayaya.Ifintu ifya mweo wa pamulu tabafifwaya. Abantu kuti bakwata ifyuma atemwa ifipe ifikalamba lelo teti fibaletelele umweo. Umutende kuti wasangwa fye mukupokelela ubwite bwakwa Kristu. Abantu kuti babomba mukupange cume cinji, lelo icuma cabo teti cibaletetele Insansa. Insansa shisa fye kuli abo abasuka ubwite bwakwa Lesa.

Lesa eta abantu bonse "Ukwisa" kumutebe-to wakwe. Apele fintu ifisuma kuli abo abasumino bwite. Alatwita ukupoka - ubwafwilisho bwakwe - ubutungulushi bwakwe ku myeo yesu - umutende wamano - imitima ya nsansa - ukupwisha ububifi bwesu - ululumbi ulwacile mwa - icipata ca - kumu - umweo wa muyayaya!

Cintu icabulanda ku muntu ukufwaya ifintu ifyacabe, ifyuma ifyo ifishili fya muyayaya. Abantu abengi balakana ubwite bwakwa Lesa. Bala-pusha ku mutebeto wakwa Lesa pantu balakana ubwite bwakwe. Abo bantu tabakwata ifintu fya muyayaya mu myeo yabo.

Muli uyu mulumbwe abantu batatu bapele ubwelelo ubwabipa. Umuntu we bala ali uwansa-nsa mwibala lyakwe. Umuntu uwakwete ulukasu aali uwansansa apakalamba mu cuma cakwe.Umuntu uwakwete umukashi aali uwansansa mu citemwiko cakwe icipya. Ukukana kwabo kwali ukwabupuba. Aba bantu bali nge mpofu. Balikwete amenso yakumona - lelo tabamwene.

Tulefwaya ukumona ukuti tapali nelyo umo pali aba bantu uwakene ukuya ku mutebeto pamulandu wa fintu fya lubembu. Telubembu ku muntu ukushite bala nangu ulukasu. Kabili telubembu umuntu ukupa. Aba bantu balebiki fyuma fyabo ne fintu fyabo pa menso yakwa Lesa. Aba bantu balifulunganishiwa. Balemone fintu fyapano isamba lya calo ukuba ifikankala ukucila ifintu fyaakwa Lesa.

"Takuli uulepulako ilaya lipya no kulunda pe laya likote." Yesu asosele Luka 5:36. Ngacite fi akalepula ilaya lipya no kubika palikote lelo ifibala fikapusana. Teti musankanye ubutote-lo bupya ubwakwa Kristu no butotelo bwakale ubwa ba Shinwe bakale.Imyeo ya nomba ifwaya ubulangili-mo busuma. Imicitile yakale ifwile fye ukubomfiwa mu kututungulula. Lelo taifwile ukutubwekesha kunuma.

"Takuli uuwitilo mwangashi wa citoto mu nyambi shikote." Luka 5:37.Nga ninshi kwingabelo sungila inyambi shikote? Tachicindeme atemwa teshamutengo. Kano fye umwangashi eucindeme. Lelo inyambi shilasungwa pamulandu wakuti muli umwangashi. Muli uyu mulumbwe Yesu alelanda pa cintu icikankala icili cishinka. Icishinka teti-cipilibulwe pamulandu fye wa kukwata amano yapya. Icintu icikankala cali mwangashi - ecishinka - inyambi nangu amalango tafyali fikankala. Umweo upya uo Kristu apele ufwile waba bulangililo bu-pya.

Yesu aishile mukweba abantu ukuti ekofili ifingi ku butotelo ukucila na mafunde. Imicitile yesu ifwile yaba mukumfwana na mupashi. Ukusunga amafunde teti cilenge umuntu ukuba uwakwa Lesa. Ngatamuli ukutemwa mu mitima yesu kuli Kristu, teti kube ukupepa kwa cinecine ukwa kupepa Lesa. "Lekeni fibe ifyasuminishiwa ku cinsu cenu ifyebo fya mu kanwa kansu na matontonkanyo ya mu mutima wandi, mwe Yehoba, icilibwe candi icasansuka, kabili Umulubushi wandi." Amalumbo 19:14.

Uku kwikatana kwafumine fye ukupitila mukulapila kwa lubembu ne cisumino muli Yesu Kristu. "E ico ngo muntu ali muli Kristu, abe cibumbwa cipya: ifya kale nafiya; moneni, fyaalulwe fipya." 2 Abena Korinti 5:17. Ukwishiba Kristu ekwishibe fingi ukucila nefunde. Ekwishiba ubuseko.

Umulandu wakuti umuntu takwata insansa nico takwata Kristu. Bonse abo abakwata shibwanga bakwata umutebeto wa muyayaya. Umweo Yesu apela muno isonde wa kwisusha amatebeto pantu uyu shibwanga (Kristu) lyonse aba pano isonde.

- 1) Ukwikala na Kristu mu mitima yenu ekukwata insansa sha muyayaya.
- 2) Takuba ubwina Kristu bwa bulanda nga tuli pa cinso cakwa Kristu.
- 3) Ukupepa tecintu ku menso yakwa Lesa nge misango ya mitima yesu taileumfwana na mashiwi yesu elyo ne micitile yesu.
- 4) Ubwina Kristu tekucita kwa mafunde ayo tufwile ukusunga. Kutomwana atemwa kumfwana kwa mipashi yesu na Kristu.

-oo0oo-

UMULUMBE WA MULALILO UKALAMBA

Luka 14:15 - 24

ICIKOMO CA KUSUNGA PA MUTIMA:

"E lyo Shikulu wakwe atile ku musha, kabiye ku mashila ne mbao, no kupatikiisha abantu ukwisa, ukuti ing'anda yandi lisule." Luka 14:23

Umuntu umo umukankala aphenye umulalilo uukalamba kabili aatile na banankwe abengi. Pamo ngo musango, panshita ya cakulya atumine umusha wakwe ukuya eba abatandashi ukuti ifyakulya nafi-pekanishiwa. Lelo icakupapusha ku mukankala no musha wakwe, bonse abo baitile mukwai mutweleleko tatwaise.

Uwantanshi taishileko pantu elyo ashitile impanga. Atile, "Ninshite mpanga kabili mfwi-le ukuya no kuyamona ifyo ili." Camoneke iceni pantu, tamwenene limo ilyo talashita. Ngacakuti alipelele limo ulupiya ninshi cipuba ca muntu. Umulimo wakwe wali ukankala ukucila no bwite.

Uwacibili nao elyo ashitile ulukasu lwa ng'ombe (plough). Atile ndeya esha ulu lukasu. Aali uwapamfiwa ne cipe cakwe cipya kabili tale-fwaya nokuti ayefika ku mutebeto.

Uwacitatu atile, "Elyo ngupile umukashi kanshi nshafikeko." Taibukishe ubukankala bwa mutebeto. Abantu babili abantanshi bakene munshila iisuma. Uwacitatu taeseshe ukuti akane bwino. Wene atile, "Teti njeko".

Camoneke iceni aba bantu pakukana ubwite bwa ku mutebeto. Inshite shingi abantu baletwa ukuya lya na banabo. Limo limo tabasumina ubwite. Bushe tecintu icayafya ukwelenganya ukuti umuntu onse alikene ubwite? Ici ecacitike muli uyu mulumbe. "Bonse batampile ukulapela ubwelelo".

Kabili twalikwata abantu mu filonganano fyesu abaisa mukubomba mwibala lya kwa Shikulu ilya myangashi panuma ya myake iingi iya bubifi. Pakubala ilyo baumfwile ukwita kwa kwa Shikulu balikene. Pajuma elyo bamwene ububi bwa lubembu no kubwelelela ku kubomba mwibala lya myangashi ilya kwa Lesa.

Kuli inshila iyawamisha. Ninshila ya kwii-pela. Ninshila iyakutula, "Ee, ndinokuya" - apopene nokuya.

ANASAMBILILO:

- 1) Ukulaya teti kutole ififulo fya milimo. Amashiwi yasuma teti yabule imilimo isuma. Ifyo tucita tafifwile ukupusana ne-fyo tulanda. Lesa tasekela mu mashiwi iyo. Asekela mu myeo iyaipela.
- 2) Nangu icintu icisuma kuti caonaika munshila umuntu acicitalamo. Imicitile ya bwina Kristustu teti ilete insansa ukwabula icitemwiko ca bwina Kristu.
- 3) Ubutotelo ubo ubushitukoselesha ukwikala na Kristu bwafye. Nge myeo yesu taipalamishiwe kuli Kristu ukupitila mu cilongani-no, ninshifimo nafilubana.
- 4) Icisumino cabulo butetekelo, ci-twala ku kukana kwata cumfwilo. Ukukana kwata ubutetekelo, kulonaula ukufwaya kwesu ukwa kwikala kuli Kristu.
- 5) Lelo ebushiku bwa cila umo uwa-ifwe ukwingila mu mulimo wakwa Shikulu. Ino enshita ubwelele e bushiku!

-oo0oo-

ICIPANDWA 3

UMULUMBE WA KWA KATANDA

Mateo 13:3-23; Marko 4:1-20: Luka 8:5-18

ICIKOMO CA KUSUNGA PA MUTIMA:

*"Awe, ifwe bonse umo umo tukalubulula kuli Lesa."
Abena Roma 14:12*

Ibumba ilikalamba lyalongene pamo ukwisa umfwa amashiwi yakwa Yesu. Baikele mupepi na bamba. Pakuti ibumba lyalikulishe eico Yesu wene aikele mu kabwato akanono no kufunda abantu abaiminine mululamba.

Yesu atile, "Katanda aile mukutande mbuto." Aya mashiwi Yesu alandile abantu bayomfwile bwino sana. Ilyo Yesu alebafunda, kuli bene camoneke kwati no kumumona balemumona Katanda aletanda mumbali ya bamba. Katanda uyo Yesu abafundilepo akwete umushili uwalekana lekana. Akwete umushili usuma, no mushili wabipa, uwa mabwe. Nangu cibe fyo munshiku shakutanda atandile imbuto shakwe mu mishili yonse.

Inshita ya kutanda yaba iyalekana ukufuma ku nshita ya kusepa. Nga ni munshita sha kusepa abanta abengi balabomba mu mabala. Lelo pa nshita ya kutanda atemwa ukubyala, muntu fye umo eubomba mwibala. Uyu uwaile ku kutanda akwete incito eka. Tayali ninshita ya kusekela. Yali ni nshita ya kusubila atemwa ukutetekela. Yali ni nshita yacisumino.

Katanda akolonganike ishi mbuto no kupekanya ukuya kwibala lyakwe. Pakuya kwibala ku konka akashila akanono. Takali kashila kanomba. Lelo Kali Kashila aka balebomfya imyake iyingi. Imbuto teti shikale muli kalya Kashila inshite itali. Ifyuni kuti fyamona imbuto no kutampo kulya.

Shimo imbuto shakwa Katanda shaponene mu mushili wa mabwe.

Umushili wene wali bwino lelo mwalifulile amabwe. Imbuto shena kuti shamena lelo teti shikokole ukufwa. Umushile wena epowali uwakuti imbuto kuti shamena fye bwino bwino. Lelo amabwe yalifulishe.

Shimo imbuto shakwa Katanda shaponene mu mushili usuma - lelo incende ilya tayalimawilwimo. Ilyo imfula yaishile imbuto shalimenene, lelo shamenene pamo ne nseku ne myunga.

Shimo imbuto shaponene mu mushili usuma kabili uwalimwamo. Ishi mbuto shalimenene, kabili shalikulile bwino. Panuma ya kusepa kuli ishi mbuto eko abantu bafumishe ifyakulya fyabo.

Panuma ya kweba abantu pamulandu wa kulekana kwa mushili elyo na pamulandu wa mbuto, Yesu ailwile umulumbwe ku basambi bakwe.

"Onse uuleumfwe cebo ca bufumu no kwiluka iyo, umubifi aisako, asompola ne cebo icitandilwe mu mutima wakwe. Uyu e watandwa mu mbali ya nshila." Mateo 13:19.

Imbuto shimo shaponene mu mushili - lelo tashaingile mu mushili. Kuli ishi mbuto Yesu aleti shili pamo nga bantu. Balomfwe imbila nsuma iya kutemwa kwakwa Lesa, lelo tabasuminisha ulubuto. Balikwata amatwi - lelo tabomfwa. Balibasambilisha ukutaluka kuli Lesa. Imitima yabo intu yakosa kabili amano yabo yantu yaisalwa. Belengeni Luka 16:31.

"No watandwa pa nsakalabwe, uyo e waumfwe cebo, na'po pene acipokelela no kusekelela; lelo muli wene tamuli mushila, wena wa nshita inono fye; kabili ilyo kwaime bucushi napamo ukulamata pa mulandu wa cebo, apo pene aipununa." Mateo 13:20-21.

Imbuto mu mushili wa mabwe shamenene bwino lelo mukashita fye akanono shalifwile. Ishi mbuto shili pamo nga bantu abomfwe Shiwi lyakwa Lesa no kusekela. Tabasekelela pantu baumfwe Shiwi lyakwa Lesa, lelo pamulandu wakuti baumfwe fipya. Tamuli kulaya kuli Yesu Kristu. Tamuli kulapila muli bene. Tamuli ukufyalwa libili muli bona. Tabapilibwike mu mitima yabo. Amacushi no bwafya nga fyabafikila, bwangu bwangu kuti baipununa pantu tabakweta icishinka ca mupashi.

Umulumbwe wa bana baume babili, Yesu asosele ku ntungulushi shimo isha baFarise. Acitile fye ukwingila mwi tempele nabo batampile ukumwipusha amepusho. Tabaleipusha pakuti balisekelemo iyo. Baipwishe amepusho mukulufyanya abantu.

Umuntu akwete abana baume babili. Aile ku mwana mukalamba no Kumutuma ukuya mwibala lya myamgashi. Umwana aebele ba wishi ukuti tayeko akana. Lelo pakashita fye akanono, umwana ulya acinjishe amano nokuya bomba mwibala. Wishi kabili aile ku mwana munono no kumutuma ukuti aye bomba mwibala lya myangashi. Umwana wa cibili ulya atile, e mukwai ndeya. Lelo alicinjishe amano yakwe kabili taileko kwibala. Ilipusho liletila, "Bushe niani pali babili acitile icumfwilo? AbaFarise batile, "Uwa ntanshi." Yesu ayaswike ukuti, Nde-mwebe cine cine, nati, bakasangula na banakashi ba cilende balemutangilila ukwingila mu bufumu bwa kwa Lesa." Mateo 21:31.

Yesu asosele uyu mulumbwe ukulanga inshila ishalekana lekana abantu baleyendelamo. Lesa aitile abantu ukuya bomba (ukubomba mwibala lya myangashi) AbaFarise batile baali nokuya bomba lelo tabaileko. Abasangushi na babambu balikene ukuyako lelo panuma balicinjishe amano yabo kabili balile.

Muli uyu mulumbwe tapali ibumba baletasha. Pantu amabumba yonse aya yabili yalifililwe ukucita ifyo Lesa alefwaya ukuti bacite. AbaFarise balifililwe ukuba abacumfwilo pamulandu wa butotelo bwabo ubwa bufi. Abasangushi naba bembu balifililwe ukuba abacumfwilo pamulandu wa lubumbu lwabo. Lintu bamwene ubukali bwa mitima ubwa lubumbu elyo baile mukubomba mwibala lya myangashi.

Umulumbwe watwafwa ukumona amabumba yabili mu calo. Ibumba limo lilalandisha lelo talibombesha. Ilibiye nalyo lilabombesha lelo talilandisha. Aya mabumba twaba nao nanomba. Mufilonganino fyesu twalikwata abantu ababa nga baFarise. Bafwaya ukuba intungulushi. Baba abapamfiwa ukukwata ififulo ifikalamba ifya bupingushi. Bafwaya ukuti balebamona ku bantu. Caba icayansha ukubatwala ku mulimo wacine uwa mwibala lya myangashi ilya kwa Shikulu.

UMULUMBE WA BANA BAUME BABILI

Mateo 21:28 - 32

ICIKOMO CA KUSUNGA PA MUTIMA:

"Pantu Lesa atemenwe aba pano
 isonde ukutemwa kwa kuti apele
 umwana wakwe uwafyalwa eka,uku-
 xi onse uumute tekela eonaika,
 lelo abe no mweo wa muyayaya."
 Yohane 3:16

Imilumbe iyingi iyakwa Yesu yalesontelwa fye ku baFarise. Ubutotelo bwabo ubwabufi bwalengele icimfulunganya ku bantu. Bali abapamfiwa ukucita ubutotelo bwabo kabili tabakwete inshita ya kuba abena Lesa. Ubushiku bumo Yesu asosele pamulandu wabo, atile, "pantu balasosa lelo tabacita." Mateo 23:3. Imilimo yabo yonse yalecitwa pakuti abantu bambi babamone. Lyonse balefwaya ififulo ifikalamba mu filonganino. Balelandisha lelo balecita panono.

Icipyu cakwa Yesu naco calilangilwe ku ba Farise pamulandu wamisango balelanga kuli Yesu. Balikene amashiwi yakwe no kubombesha ukweshu ukutalusha bambi kukukana sumina. Aba ababifi ba butotelo bamwene atemwa bacitile icipande ce funde icacepesha, kabili tabasakamene ukulanga ukutemwa, ubulungami ne cisumino.

Yesu atile, "Kalanda kuli imwe, mwe bakalemba na'baFarise, ba bumbi-munda! pa kuti musamba kunse ya lukombo no lunweno, lelo mu kati mwaifula mo umupusulo no kulungana. We muFarise impofu! ubale usambe mukati ka lukombo no lunweno, ukuti na kunse lusambike. Kalanda kuli imwe, mwe, balemba na'baFarise, ba bumbimunda' pakuti mwapa-lana ne nshishi ishashingulwako ne mpemba, isho kunse kwena shamoneka ishayemba, lelo mu kati shaisulamo amafupa ya bafwa, ne misango yonse ya ku kowela. Ifyofine na imwe kunse kwena ku bantu mumoneka abalungami, lelo mu kati mwaifulamo bu bumbimunda no bupulumushi." Mateo 23:25-28.

Kabili balafuma "No watandwa mu myunga, uyu e waumfwe cebo; no kusakamana kwa pano isonde no longolo lwa fyuma fyatushe cebo, kabili abo ushi-twala." Mateo 13:22.

Ifi eflyo cimoneka ilyo umuntu esho ukubombelela Lesa libe acili no lubembu. Umuntu teti akule muli Kristu no mutima ushasangululwa. Cikope ca muntu uwakwate ifyakusekelamo ifingi. Ifintu ifingi fifwaye nshita yakwe, kabili ilingi ifintu ifikankala filasalangana. Inshila fye Ishiwi lyakwa Lesa lingakulilamo ni ku kusambwa kwa mutima.

"No watandwa mu mushili usuma, uyu e wau-mfwe cebo no kwiluka; uyu wena atwala, acita apa umwanda, na apa amakuni mutanda, na apa amakumi yataatu." Mateo 13:23.

Umushili usuma emushili wa kumena. Ni mumushili usuma eno Katanda akasepa ifilyo. Imbutoshaponene cimo cine mu mushili usuma na mu mushili wabipa. Ubulekano tabuli mu mbuto. Ubulekano buli mu mushili.

Ulubuto tecintu icafwa. Cintu icamweo. Lelo ilyo uyu mweo wa lubuto taulamoneke, lufwile ukusanga umushili usuma. Imbuto isho ishaponena mu mushili wabipa teti shilange umweo Shilafwaya umushili usuma.

Ecimo cine na kwishiwi lyakwa Lesa mu mitima yesu. Ishiwi lyakwa Lesa teshiwi ilyafwa iyo. Lishiwi lya mweo. Lelo umweo uusingwa mwishiwi lyakwa Lesa kuti wamoneka nga wabyalwa mu mutima wa cilapilo kabili uwa sambwa.

"Pantu Icebo ca kwa Lesa ca mweo, kabili caliluma no kutwo kucilo lupanga ulwatwila kubili kubili, kabili cilatula na ku kulekanyo mutima no mupashi, ne mfyufyu no bumfyompo, cilingulula amatontonkanyo na'mapange ya mutima." AbaHebere 4:12.

AMASAMBILILO:

- 1) Ifintu fibili teti fitwalilile mu mutima wa muntu panshita imo. Ukufwa kwa cintu cimo cipilibula ukukula kwa cimbi. Belengeni muli Marko 12:30.
- 2) Inshita ilanga ukutemwana kwa muntu onse kuli Kristu. Ilyo inshita ya kusepa ifika Kasepa alamona ifisabo fya mushili usuma. Fwe fipuba fya bantu - teti tutumpike Lesa. Alishiba ifyaba mu mitima yesu.
- 3) Kwaba imisango iyingi iya mushili - lelo kwaba fye imisango ibili iya bantu. Kwaba abena Kristu na bashili bena Kristu.
- 4) Inshita ikesa ilyo Lesa akasepa amabala yakwe. Ulubuto ulu ulwaku- la mu mushili usuma lukasepwa pali iyi nshita.

- 00000 -

lama shapwa. Ukusangalala kwakwe konse kwalipwile. Insansa ishikokola nisho ishisangwa muli Lesa. Ubusu- na bwa calo tabwisusha imi- tima yesu kabili tabulenga imitima yesu ukusangalala.

- 4) Lesa takana ukwelela umuntu onse. Takwaba umuntu muno isonde uyo Lesa takelele. Onse umuntu ufuma kulubembu no kulilila pali Shikulu, ku- ti akwata ubwelelo. "Nga tuyebelele membu shesu, we- ne wa cishinka kabili mulu- ngami ukuti atulekelele ime- mbu, no kutusangulula ku ku- ulungana konse." 1 Yohane 1:9.

- 00000 -

Kabili aebele abasha bakwe ukuti, "Kaleteni bwangu ilaya lyawamisha, no kumufwika; mufwikeni ne ninda minwe ya ku minwe, ne ndyato sha ku makasa; buleni no mwana wa ng'ombe uwainiwa, ipayeni, no kuleka tulye no kusangalala; Ico umwana wandi uyu ali-fwile, nomba ali no mweo; alilubile, kabili alo-ndoka." Luka 15:22-24.

Wekukumana pamo bakwete we! Umwana abwelela kuli wishi. "Ndemweba, nati, ni fyofine kukabo kusekela mu mulu pamulandu umo umubembu uwalapila, ukucila pa bantu bashimapo amakumi pabula na pabula abashaba na mulandu wa kulapilila." Luka 15:7.

Ngo mwana waluba muli uyu mulumbe ni'ani? Muntu uyo uwapondeka ukufuma kuli Lesa.

Nga wishi ni'ani? Ali cikope cakwa Lesa, uwaiphekanya, uufwaya kabili aliipela ukwelela.

AMASAMBILILLO:

- 1) Lesa alipela umuntu onse amaka yaku-sala. Pamo nga wishi mu nshimi, Lesa tafwaya ukutupatikisha ukucita ifyo afwaya. Alatusuminisha ukusala fwe-bene inshila twingendelamo.
- 2) Icitewiko cakwa Lesa tacipilibuka. Icitewiko cakwa wishi tacapilibwi-kwe ati pantu umwana aya kumbi. Umuntu wakwe wali uwabulanda, lelo icitemwiko cakwe califye cimo cine. Ilyo umwana abwelele ku mushi, tabamutamfishe. Balimusekelele ne citemwiko. Ecimo cine na Shifwe wa ku mulu. Abantu abengi bala-sala ukufumu ku ng'anda yakwa Shifwe, lelo ici tacilanga Shifwe ukupilibula ukutemwa kwakwe. Ukutemwa kwa kwa Lesa ku bantu kwaba fye ku-mo kwine.

- 3) Ubuseko ubulenga ulubembu tabutwalilila. Umwana walubile atonto-nkenye ukuti akasanga insansa. Alisekele nokwangalisha mpaka inda-

ICIPANDWA 4

UMULUMBE WA NSEKU

ICIKOMO CA KUSANGU PA MUTIMA:

"Icilime ni pano isonde; imbuto shisuma, shene bana baume ba buumu; amankumba bana baume ba mubiifi." Mateo 13:38

Umulumbe wa nseku mulumbe wa pamulandu wa fisuma ne fibi. Ilyo Yesu alefunda uyu mulumbe alebomfya amashiwi ayakuti umuntu onse omfwikishe.

Umuntu umo abombeshe nganshi ubushiku bumo. Alefwaya ukuti apwishe ukubyala. Ilyo abwelele ku mwakwe, ali uwa nsansa pantu icilime cakwe calibyelwe. Nomba alelolela fye ukuti akaye sombola.

Lelo ilyo asendeme bulya bwine bushiku umulwani wakwe aishile mu cilime cakwe no kutande mbuto shabipa. Imbuto shabyelwe no mulwani shaleitwa "Ing'ano shabipa". Ilyo ishi ngano shatampile ukukula shalemonaka fye cimo cine ne ng'ano shisuma. Bantu fye abanono abengeshiba ubulekano bwa ishing'ano shisuma ne ng'ano shabipa ilyo shatampile ukukula. Panuma ya kukula kwa ishi mbuto, lyena umuntu kuti aishiba ukuti ishi ni "Ng'ano shabipa".

Ababomfi ba uyu mulimi ebali abantanshi ukumona ishi "Ng'ano shabipa" mu cilime. Panuma yakulondolwela shikulwibo ili lyashi lyabipa balefwaya ukuti baye banukaulemo ishi nseku mucilime. Umulimi ulya alibalondolwelele ukuti ici teti cicitike. Ngacakuti inseku shanukaulwa ne ng'ano shisuma nasho kuti shaonaika. Inshita yakushipatulamo yalipitile. Imishila ya ishi mbuto yakulila pamo. Ngacakuti balyeseshe ukunukulamo ing'ano shabipa, nga balyonawile ng'ano shisuma.

Inshita yali nokwisa iyakushilekanya. Imbuto sha ng'ano shabipa tetishikale pamo ne mbuto sha ng'ano shisuma. Pantu ing'ano shabipa shali no bu-

sungu. Ngacakuti ishi ng'ano shalililwe nga shapele abantu ubulwele bwa lunshingwa atemwa ukubapenya. Shali ishalula. Ngacakuti ishi ng'ano shabipa tabashifumishe mu ng'ano shisuma, ing'ano shisuma nga shalyonaike. Ukusombola atemwa ukusepa ngakwali ni nshita ya kushipatula.

Ilyo abasambi baipwishe ifyo umulumb walepilibula Yesu alibalondolwelele. Atile;

"Utande mbuto shisuma Mwana wa muntu; icilime ni pano isonde; imbuto shisuma shene bana baume ba bufumu; amankumba bana baume ba mubifi; umulwani uwafitandile ni Kasebanya; Ukusepa ni mpela ya nshita; na bakasepa ni bamalaika." Mateo 13:37-39.

Uyu mulumbe wa mucinshi wa cilonganino.Uyu mulumbe uuletufunda ukubapo kwa lubembu na Kasebanya mu myeo yesu. Mulumbe wa pamulandu wa mweo. Uyu mulumbe uletufunde cine cakuti teti tufyuke umulimo wa kwa Satana muli uyu mweo. Abomba ukutwalilila. Ukufwaya kwakwe kwa konaula. Umulimo wakwe wakulenga ubonaushi.

Inseku ni nseku. Teti shicinje. Shiba pa bulwi ne mbuto shisuma. Shikula muli iyi nshila ukuti umulimi teti ashonaule ukwabula ukonaula imbuto shisuma.

Ilipusho limo pa mepusho abantu bepusha lyakuti, "Mulandu nshi Lesa asuminisho Mulwani?" Nga Lesa alikwata amaka cinshi teti acimfye Satana? Nga cakuti Lesa acimfya Satana no mulwani icalo kuti caba ica nsansa. Nga cakuti Lesa afwaya ukonaula imbifi shonse kuti caba shani kuli iwe? Ngacakuti abantu bonse mu calo kabili abashili balungami baonaulwa - bushe iwe ukapusuka? Yesu atile inshita ileisa ilyo umulwani akonaulwa, lelo teino nshita iyo!

Nga cinshi twakwatila ulubembu no mulwani muno isonde? Nga mulandu nshi icalo capusanina ukufuma ku nshila Yesu alefwaya ukuti cibe? Nga cinshi inseku sha lupato shabela pamo ne ng'ano shakutemwa?

Kwashele fye icintu cimo icakucita. Uyu mulumendo aali nokufwaya incito. Ici cali icayafya ukucita. Mwaponene cipowe (insala) mucalocilya kabili ne ncito shalipepele. Panuma yanshiku shimo, ulya mulumendo asangile incito mu famu (mu cilime). Umulimo wakwe wakulisha bakapoli. Iyi encito ya lekelesha umuYuda akwete. Nomba umulumendo asanguka wapanshi.Pantu ifyakulya fyakwe alelya ifyalelyako bakapoli. Pali ubulekano pa fyakulya ba kapoli na kung'anda kuli wishi.

Ilyo alebomba mumatipa ne fiko fya mufyakulya fya nkumba, atampile ukulaibukisha ku mushi kumwabo. Aibukishe ifyo baleikala bwino kuli wishi. Aibukishe ifyakulya balelya kuli wishi. Aibukishe insansa no luse lwali kuli wishi.Kabili "Akutumene no kutontonkanya."

Ici cintu icikankala. Aibukishe ukutumpa kwakwe. Kabili amwene ukuti ifintu fyonse ifyo alefwaya mu mweo wakwe ali nokufisanga ku mushi ku mwabo. Afumine ku mushi ku mwabo ukuya sanga ifyo alefwaya, lelo asambilile ukuti fyonse ifyo alefwaya fyashele ku mushi kumwabo.

"Ndeima ndeya." Ali uwafiko, kabili uwatembuke nsala, kabili ali ne nsoni, no kwima ubulendo alabwelela kumushi ku mwabo. Ilyo aleya pamusebo, atontonkenye amashiwi yakuya landila wishi. Atile nkaya soso kuti, "Mwe tata nabembukile umulu na ku cinso cenu; nshawamino kwitwa umwana wenu kabili iyo, muncite nga umo uwa mu bacilambu benu." Luka 15:18-19. Insambu atemwa amaka yakwa wishi tayamusakamene. Alefwaya fye ukubwelela kumwabo.

Wishi akwete ubupekanyo ubwalekana lekana. Ukufuma fye ilyo umwana aile, wishi alefwaya ukuti abwele. Lyonse alelolesha kunshila ukuti amone nga mwane aleisa. Umutima wakwe walecushiwa. Icitewiko cakwe kumwana tacapwile. Alefwaya umwana wakwe ukuti abwele.

Cintu icayansha kuli ifwe ukumona ifyo wishi ali no buseko pa kumona mwane aleisa. Wishi abutwike mukukumanya umwana. Alimutomwene no kumusekelela.

UMULUMBE WA MWANA WALUBILE

Luka 15:11 - 32

ICIKOMO CA KUSUNGA PA MUTIMA:

*"Ndeima, ndeya kuli tata, nkayatila
kuli wene, Mwe tata, nabembukile
umulu na ku cinso cenu."*

Luka 15:18

Uyu mulumbe uwa mwana walubile, mu Baibele witwa ukuti emulumbwe wa wamisha. Cikope icawamisha icakutemwa kwa kwa Lesa. Ninshimi ya pamulandu wa kupondoka kwa muntu ukufuma kuli Lesa.

Umuntu umo akwete abana babili. Ubushiku bu-mo umwana mwaice afwaile ukuya ukufuma ku mushi ku-mwabo. Alefwaya ukwiiteka. Alefwaya ukwiicitila ifyakwe. Talefwaya ba wishi ukumweba ifyakucita. Aebele wishi ukumwakanyako icuma ical i nokuba icuma cakwe. Alefwayo kuya.

Bawishi ba uyu mwana tabaeseshwe ukumukanya. Apele umwana wakwe ulupiya alefwaya. Kabili na mukwikala bwino. Amatumba yakwe yaliswile ku ndalama. Kuti ashita fyonse ifyo alefwaya.

Baibele itweba ukuti, "Alefwaya ukuya ku calo ka kutali." Tatwaebwa uko icalo ca kutali cali. Kwali fye kutali ukufuma ku mushi wakwa wishi kabili ukuibele ukufuma ku kufwaya kwakwa wishi. Nomba aliiitekele. Kuti acita conse ico alefwaya. Takwali uwakumulesha. Ubu ebwikashi alefwaya.

Mukwangufyanya a'wete ne fibusa fipya kulya kwine. Wene aletontankanya ukuti fibusa fyakwe. Lelo abantu bamutemenwe pamulandu wa cuma cakwe. Aposaike indalama umo alefwaila. Ashitile fyonse ifyalefwaya umubili wakwe. Lelo indalama teti shikalilile. Panuma ya milungu fye inono iya kuposaike ndalama shakwe umo alefwaila, ubushiku bumu aibukishe ukuti aali mubusu. Indalama shakwe shonshalipwile. Kabili pamo nge ndalama, ne fibusa fya-kwe fyonse fyalile. Tabalefwaya kwikala nankwe pantu takwete fyuma.

Nga cinshi inseku shalula shibela pa fibusa? Ngacinshi inseku sha mfifi shafulila? Nga cinshi inseku ishishasangululwa shabela pamo ne mbuto shisuma ishasangululwa? Nga cinshi inseku ishi-paya shisangilwa pa mbuto shisuma isha citemwiko ca bwananyina? Nga cinshi tusangile nseku mu myeo yesu? Mu mayanda yesu? Mu filonganano fyesu? Nga mulandu nshi? Imbuto shisuma shalitandilwe? Kabili Satana bwangu bwangu aiswishe icilime ne mbuto shakwe isha bwesho mo lubembu.

Lelo inshita yakusombola ikesa. Ing'ano shabipa shikaputulwa ukufuma ku ng'ano shisuma pa nshita ya bupingushi bwakwa Lesa. "Pantu tuli no kumoneka ku cipuna ca kupingulwapo ca kwa Kristu, ukuti onse umo na umo apolekelele ku fyacitilwe mu mubili, umwabele fyo abombebe, napamo icisuma napamo icibi." 2 Abena Korinti 5:10. Lesa akaba ni kapingula. Ubupingushi bwakwe ubwabulo lufyengo kabili ubwa tetekelwa. Ubu bupingushi bukalanga icine ca mutima wa muntu onse. Tatwishibe ubushiku bwa bupingushi bwakwa Lesa. Icintu icikankala kuli ifwe kufwaya, cila bushiku inshila yakwa Shikulu.

AMASAMBILILLO:

- 1) Uyu mulumbe uletufunda ukuti Satana lyonse aba pa cinto muno isonde. Takuli muntu uucitila umulwani uungapusuka muli uku kweshiwa. Atanda imbuto shakwe shabipa mumfifi.
- 2) Uyu mulumbe uletufunda ukuti cintu icayansha ukwishiba umuntu ifyo aba ukumulolesha fye pa menso. Ubupingushi bwakumona fye pamenso ilingi tabuba bupingushi bwa bulungami.
- 3) Uyu mulumbe uletufunda ukuti tatufwile ukwangufyanya pa kupingula. Ulyo mulimi nga alyangufyenye ukusala inseku mu cilime cakwe, nga alyonawile ing'ano shakwe shisuma.

4) Uyu mulumbe uletufunda ukushi-
ninkisha kwa bupingushi. Umuntu
onse akapingulwa. Belengeni
Mateo 13:40.

5) Umulumbe ulefunda ukuti umuntu
fye umo uwaishiba ukupingula
ni Lesa. Belengeni Mateo
13:41-43.

-00000-

Caba icayangufyanya ukucita kabili te calupato.

Ilipusho te lyakuti, "Ngo munandi nani?"
Ilipusho lyacine lyakuti, "Nga ndi cibusa cakwani?"

AMASAMBILILLO:

1) Shimapepo no mwina Lebi batulango
kuti, kuti twaba abapamfiwa mu ci-
longanino no kufilwa ukulanga
umupashi wa cine wakwa Kristu.
Tabakwete nshita ya kwafwa.

2) Te mashiwi ya muntu yalanga umu-
pashi wacine uwakwa Kristu. Umuntu
uulefwaya ukwiilesha umwine ku ku-
twafwa munshita tulefwaya e mwina
Kristu wacine.

3) Bucibusa bwa bwina Kristu bulaila-
ngo bwine ku bantu bonse. Kano fye
icitemwiko cakwa Kristu mu mitima
yesu ecingatwafwa ukucimfya ulu-
pato no kwiitemwa. Ngatwatemwa
fye abo aba mu cilonganino cesu,
mu mushobo wesu, mu mutundu wesu,
ninshi tatwakwata icitemwiko ca-
kwa Kristu.

4) Shimapepo, umwina Lebi, no mu
Samaria, bonse bali bantu ba
butotelo. Ubulekano bwakuti umu
Samaria abikile icitemwiko mu mi-
citile.

5) Icalo kuti caba bwino nga umwina
Kristu uuli onse aasha ukwafwa
abo aba nabo atemwa abali mumbali
yakwe. Tatufwile ukuleka ubuto-
telo bwesu ukufuma ku myeo Yesu.

6) Bushe uli cibusa cakwani?

Ilyo amwene umuntu nacenwa aliminine. (Aile ku muntu no kutampo kumwafwa). Asambile ifilonda fyakwe. Kabili alimukakile ifilonda, no kumubika pali punda wakwe no kumutwala mu cipinda ca mukati ka ng'anda ya fyakulya. Aebele kasunga wa ng'anda ilya ukuti asunge bwino umuntu. Kabili apele kasungu wa ng'anda ulupiya no kumulayo kuti ngo lupiya lumbi lwafwaikwa nkakuletela. Uyu muSamaria aleya ku cifulo ukwali imilundu ibili. Abena Samaria balipatilwe ku baYuda. AbaYuda tabateme-nwe abena Samaria. Lelo uyu mu Samaria musuma taposeleko mano kuli fyonse fyo. Talefwaya ukucita icilandushi ca bulwani. (ububi pa bubi) Acitile icitemwiko pa lupato. Alimwene umuntu alecula kabili afwaile ukumwafwa.

"Nga nialikwi pali aba batatu uo muletonto-nkanya acitile bucibusa no muntu ulya aponene mufipondo?" Yesu aipwishe.

Ubwasuko bwali fye ubwayanguka. UmuSamaria ewali ecibusa cisuma. Kabili Yesu atile, "Ifi efyo ndefwaya ukuti mube." Enshila Yesu afwaya abasambi bakwe ukuba.

Teti tutumpike abantu atemwa teti tubabepe. Balishiba nga twalibatemwa icine cine. Imicitile yesu ilalanga nge citemwiko cesu cabe nge citemwiko cakwa Yesu, atemwa iyo. Tatuli nokutemwa abantu pantu fye twalibeshiba iyo. Tatuli no kutemwa abantu pantu fye bekala mupepi naifwe iyo. Tatuli no kutemwa abantu pantu twaba nabo umutundu umo iyo. Tulingile ukutemwa abantu bonse. Abo tushaishiba, abafuma ku fyalo fimbi, aba mitundu imbi na balwani besu.

Ubulanda atemwa inkumbu tashaba ne mpela ku mushobo atemwa ku mutundu. Amacushi tayeshila ku banono. Mpanga yonse pano isonde abantu balakwata amacushi no bwafya. Bafwaya abakubafwa. Abana kwakwa Lesa bafwile ukubutukilako no kubafwa. Nga twafwilisha fye pantu tutontonkanya ukuti pantu mulimo wesu, ninshi twaluba. Abena Kristu bafwile ukwafwa pamulandu wa citemwiko cabo mu mitima yabo ku bantu bonse. Icitemwiko cacine ica bwina Kristu ca bupe.

UMULUMBE WA MUBOMFI UMUNKALWE

Mateo 18:21 - 35

ICIKOMO CA KUSUNGA PA MUTIMA:

"Tulekeleleni imisha yesu, ifyo na ifwe tulekelela abatulile misha."
Mateo 6:12

"Pantu nga mwalekelela abantu amampulu yabo, Shinwe wa mu mulu akalekelela na imwe; lelo nga tamulekelela abantu amampulu yabo, Shinwe takalekelele amampulu yenu." Mateo 6:14-15.

"E ico nga basalwa ba kwa Lesa, abashila kabili abatemiwika, fwaleni umutima wa nkumbu, ico-ngwe, ubupete, ukunakilila, ukutekanya, mube abashipikishanya, no kubelela no luse nga umo abana kafimbo ku mubiye; ifyo Shikulu amubelelo luse, e fyo na imwe mubelele uluse." Abena Kolose 3:12-13.

"Cenjeleni; munonko nga abifya, mwebaule; elyo nga alapila, mulekelele. Kabili nga abifya imiku cinelubali ubushiku bumo, no kupilibukila kuli iwe imiku cinelubali, ati Nalapila, umulekelele." Luka 17:3-4.

"Mubelane congwe, mube aba mitima ya nkumbu, ababelela no luse, ifyo na Lesa amubelele uluse muli Kristu. Abena Efese 4:32.

Ubwelelo bwaba pakati ka bwina Kristu bwacine: Shikulu akoseshe ubucindami bwa bwelelo ilyo ayaswike ilipusho lyakwa Simone Petro ilya kuti, "Mwe Shikulu, miku inga ni nga lekelela munyina? Busha miku cinelubali? Simone Petro atontonkenye ukuti imiku cinelubali iingi sana ukucila nefyo alesubila. Ukulingana ne funde lya ciYuda ufwise ukwelela fye imiku itatu. Ifunde lya bayuda lyaleti, lekelela umuku wa cimo - lekelela umuku wa cibili - lekelela umuku wa citatu - lelo nga akubifya umuku walenga bune mupanike.

Ngo muntu aelela imiku cinelubali ninshi alekelela apakalamba ukucila nefyo ifunde lyabo lyalesosa.

Yesu aumfwile amashiwi yakwa Simoni Petro kabili atile, imiku cinelubali tailingile, "Nshiletila kuli iwe imiku cinelubali, lelo imiku amakumi cinelubabli ikufushapo imiku cinelubali". Yesu alesosa kuli Petro ukuti takwaba impela ya bwelelo ku bwina Kristu.

Ubushiku bumo Imfumu yaitile ababomfi baiko bonse. Alefwaya ukuti abalandile imisha bapoka kuli wene. Ilyo Imfumu yatampile ukupita mu misha, yasangile ukuti umusha umo amukongwele indalama ishingile sana. Inkongole shakwe shacilile ne ndalama ukulingana pa ndalama umuntapendwa umo ne ciputulwa 'one and a half million pounds' naka-limo ba Kwacha imintapendwa isano 'five million Kwachas' Umubomfi ulya alifililwe ukupelela imisha yafula umusango uyo. Ecalenga Imfumu yafwaile ukushitisha umusha pamo no mukashi na bana bakwe bonse pamo nefipe fyakwe fyonse. Mukucitefi lye-na Imfumu kuti yabweshako indalama shimo.

Ilyo umusha aumfwile ubupingushi bwa Mfumu, awile panshi, ukupapata no kulomba ukuti bemushitisha. Atile, "Mwe Shikulu mbeleleni uluse, nkamipele cuma cenu." Imfumu ya tontonkenye kabili yaumfwile ubulanda ku mashiwi ya musha wakwe. Imfumu yalimulekele aya.

Ilyo uyu musha afumine ku Mfumu, akumenye umuntu uwamukongwele cuma. Uyu musha akongwele umunankwe indalama ukulingana ne mondo shisano (five pounds) atemwa (ba Kwacha ikumi). Ilyo uyu musha akumenye umunankwe, amufinine pa mukoshi. Kabili atile, "Lete misha wapokele." Lelo umuntu ulya apa patile umusha mubiye ukuti amwelele, amupeleko fye akashita kanono. Lelo umusha ulya taumfwile. Abulile umuntu ulya no kumuposa mu cifungo.

Ilyo abasha baaakwe bamwene, babutukile mukwebe Mfumu. Mukashita fye akanono uyu mubomfi munkalwe amonekele ku Mfumu. Imfumu yatile, "Wemusha mubi we! nalikwelela imisha yonse wandila pantu walimpapatila; bushe teti ukwate uluse pa musha mubiyo, nge fintu ine nakwete uluse pali iwe?"

UMULUMBE WA MU SAMARIA MUSUMA

Luka 10:25 - 37

ICIKOMO CA KUSUNGA PA MUTIMA:

*"Muli ici e mo bonse bakeshibilo
kuti muli basambi bandi, nga mwaba
no kutemwana." Yohane 13:35*

Umusumba wa Yeriko wali imilundu ikumi na isano ukufuma ku Yerusalemu na ku mumana wa Yordani. Umusebo uwapakati ka misumba ibili wapitile mumpili. Uyu musebo wali uwatalala (ekuti tamwa-leendauka bantu.). Abantu abengi abaleendamo balibelele no yu musebo wa mpili. Ilyo baleumfwa kuli Yesu balyumfwikishe bwino bwino ifyo alesosa.

Munshika munono aipwishe Yesu ilipusho. Nelipusho lyali nifi, "Ngo munandi niani?" Lelo Yesu pakwasuka afundile umulumbe wa mu Samaria mumsa.

Umuntu alimine ukufuma ku Yerusalemu ukuya ku Yeriko. Ilyo alepita mu musebo watalala ifipondo fyalimuline no kupoko lupiya lwakwe. Bamushile mumbali ya musebo nanaka kabili mupepi no kufwa. Tapapitile nshita na shimapepo apitilepo. Alimwene umubili wamuntu ulesuma umulopa lelo tailimine. Baibele itila, "Alambile lubali lubiye." Nalimo ali uwapamfiwa. Nalimo aleya ku cilongani-no. Nalimo alicelelwe. Katwishi umulandu ashailimine no kwafwa umuntu wapuminwe. Apitile mumbali no kutwalilile milimo yakwe.

Tapapitile nshita ikalamba naumbi umuntu alishile no kutentemuka mu musebo wine uyu. Ali mu Lebi. Aba Lebi bali abantu abaipela mu filonganino. Balesalwa ukwafwa ba shimapepo. Baposele imyeo yabo mu milimo ya mapepo. Ilyo afikile apalili umubili wa filonda, alilambile (apitile mumbali). Nao pamo nga shimapepo, taeseshe ukumwafwa.

Bulya bwine bushiku, umu Samaria nao aletentemuka mu musebo wine ulya.

Umuntu limbi kuti apatwa kubanankwe - lelo ico teti cikume ukutemwa kwa kwa Kristu... Tamwaba ulupato muli wene. Ukuitemwa kwakwe kulakuminkanya uuli onse. Umwanakashi apilibwike ukufuma ku lubembu no kusanga umweo mu citemwiko no bwelelo muli Kristu. Simone taloleshe kuli Kristu ku bwelelo. Alifililwe ukumona ubupilibuko mu mwanakashi. Alimwishibe ukuti wa bubifi kabili namano yakwe taya-pilibwike. Yesu aba uwaibela. Takwaba ulubembu ulu akafiliwa ukwelela. Takwaba umuntu uwaba kuse ya citemwiko cakwe. "Isa kuli ine." bushe ukwita kwakwe kwa muntu onse?

Mu mulumbe Yesu aliesha ukulanga Simone ifyo ukupwililika kwa bwelelo bwakwa Lesa kwaba. Ukutemwa kwa mwanakashi kuli Kristu kwali kukulu pantu no kubembuka kwakwe kwalikulile. Alibukishe ukusambwa uko asangile mu citemwiko cakwa Kristu. Lelo, Yesu atile, abo abashisumina ukuti babembu apakalamba tabalanga citemwiko cikalamba. Abantu bamona fye imfifi ya lubembu nga baibukisha umushilo wakwa Lesa.

AMASAMBILILO:

- 1) Uyu mulumbe uletufunda ukuti tamwaba bulekano muli Kristu. Tatemwa panono. Ukutemwa kwakwe kwaba kumokwine ku bantu bonse. Mu menso yakwa Kristu, uyu mwanakashi wa misango yabipa, talekene ku bantu abacindami.
- 2) Ukupwililika kwa bwelelo bwesu kwaba pa kuleko lubembu no kufwayo bwelelo. Ngo muntu takwete mano ya cine, mubifi ku lubembu lwakwe, kabili takomfwe ukufwaya ubwelelo.
- 3) Intulo ya cumfwilo kutemwa. Ngo muntu tatemwa Kristu, ninshi takwakabe ukufwaya ukumbela. Ngo muntu alitemwa Kristu akafwaya ukumbela.
- 4) Abena Kristu bonse bafwile ukumona ukuti imicitile ne nshila sha kubomelamo Kristu shili ishabulungami. Tamwaba incende ya cilumba mu milimo ya bwina Kristu.

Imfumu yapingwile ukumufundisha pamo ngefyo acitile umubiye.

Pali uyu mulumbe Yesu atile, Lesa ali nge Mfumu. Nga abantu tabaleelela abo abababifya, tabakeshibe ubwelelo bwakwa Lesa.

Ubwelelo bwakwa Lesa bukalamba ukucila ubwelelo bwa muntunse. Lesa alatwelela imembu shesu shonse. Alatupela inshita ipya. Kabili Lesa alelela na balwani bakwe nga bayalukila kuli wene mu cilapilo na mucine. Takwaba impela ku bwelelo Lesa apela. Ubwelelo bwesu bonse bunono ukulinganya ku bwelelo bwakwa Lesa. Nga kuti twasubila shani ubwelelo bwakwa Lesa ku bubi bwesu nga tatuleelela ububi bwa banensu?

AMASAMBILILO:

- 1) Umuntu afwile ukwelela mukuti nao elelwe. Tufwile ukwelela abantu bambi mu mupashi wakwa Kristu. Nga twafilwo ukwelela abanensu, ninshi teti tusubile uluse ukufuma kuli Lesa. Ngatwalishiba ubwelelo bwakwa Lesa mu mitima yesu, ninshi tuli nokwelela abanensu.
- 2) Umuntu uushifwaya ukwelela alayonaula umwine eka. Icitewiko cilafumamo kabili ekala no lupato mu mutima wakwe. Umupashi wa bunkalwe ulenga umweo wabulanda. Cilatukoshe mitima, icitemwiko cisuma cakwa Lesa ngataciletucitile congwé.
- 3) Takuli ico abantu bengatucitila ukulinganya kufyo twacitila Lesa. Ukutubifya kunono ukucila ukubembuka kwesupa menso yakwa Lesa.
- 4) Pamo na Kristu takwaba impela ya bwelelo. Ififwaikwa fye ku bwelelo bwakwa Kristu, cilapilo ne cine. Ubwelelo bwakwe bwa muntu onse uwasumina.
- 5) Umuntu uushifwaya kwelela ababiye alayonaula umwine eka.

UMU FARISE NO MUSANGUSHI

Luka 18:9 - 14

ICIKOMO CA KUSUNGA PA MUTIMA:

"...Onse *uisansabika akacendwa,*
no ucenda akasansabikwa."
Luka 1:14

Ilyo Yesu atampile ubutumikishi bwakwe pano isonde, AbaFarise ebali abantu ba butotelo muno calo. Ubutotelo bwabo bwali butotelo bwa mafunde. Ngo muntu asunga amafunde ninshi e muntu musuma. Baleyesha ukukonka amafunde yonse ayakwa Mose. Tamwali ubuseko mu butotelo bwabo. Icisumino cabikilwe pa mafunde. AbaFarise bali ni ba mamba bacinčila mufilonganino fyabo. Balekwate fifulo ifikalamba mutubungwe twabo. Ubutotelo bwabo bwakwete ifintu ifikalamba fibili:

- 1) Tabali no kucita akabi ku mibili ya bantu,
- 2) Bali no kucetekelwa mu milimo yabo iyakusunga amafunde yabo.

Umuntu umbi Yesu alandile muli uyu mulumbe ali Musangushi. Aba Sangushi tabali pamo ngefya-li abaFarise. Tali ntungulushi kwibumba lyakwe. Ali wakunse. Talecindikwa: Ku baFarise, ale-moneka umuntu uwakukana kumya namo. Uyu Musangushi tali we funde mu mutundu wakwe. Ali muYuda, lelo abaYuda ba busumino balimupatile, kabili ta-balemufwaya.

Yesu aebele abasambi bakwe uyu mulumbe uku-balanga inshila ya cine iya busumino muli wene. Aleyesha ukufunda abasambi bakwe ubulekano bwa kusunga amafunde elyo no kukwate cine.

Tamuli nelyo cimo muli uyu mulumbe ico cilelanga ubutetekelo. Bonse Umusangushi no muFarise bali abatetekelwa.

Ilyo inshita yafikile iyakuti batwale inkongole bakongwele, aba bantu babili tabakwete lupiya. Umuntu uwa bakongweshehe tasakamene. Abebele ukuti balabe ku nkongole. Tabali nokumupela. nomba iyo. Yesu atile, "Nomba ni alikwi pali'aba babili ukamutemwisha?" Simone pakwasuka atile, "Ndemoni kuo alekelele apakalamba."

Yesu atile, cimo cine noyu mwanakashi. Kabili atile, "Bushe wamono yu mwanakashi? nji-shile mu ng'anda yobe, amenshi ya kusamba amakasa yandi taumpele, lelo uyu namomfya amakasa ku filamba, nayafutula na ku mishishi yakwe; ukumfyompa taumfyompele, lelo uyu ukutula apo engilile, tale-kele ukumfyompa amakasa; taunsubile amafuta ku mutwe, lelo uyu ansuba aya cina cisuma ku makasa. E ico ndekweba, nati, nalekelele membu shakwe ishafula, ico atemwisha; lelo uuntu alekelelwa panono, atemwa panono." Luka 7:44-47.

Umulumbe watwafwa ukumona imisango ya bantu batatu. Watwafwa ukumona ubupofu bwa mupashi wakwa Simone. Pamo ngo muFarise, ali no bulungami bwa kwiitemwa. Ali uwacilumba. Nangu aitile Yesu mu mwakwe, alifililwe ukumona icitemwiko cakwa Kristu ku bantu bonse. Aliitemenwe umwine. Taleibukisha na ku lubumbu. Alikwete amenso ya kumona lelo talemona.

Umwanakashi tali nge fyali Simone. Abantu balimupatile, lelo Yesu alimutemenwe. Alishibe ukuti Yesu tamutamfye, kabili aishile mukulango kutemwa kuli Kristu. Ukutemwisha kwacine kuli Lesa entulo ya fintu fibili:

- 1) Amano ya lubumbu mu mutima wa muntu.
- 2) Elyo ne cishibilo ca kukulomba no bwelelo.

Ukutemwa kwacine kuli Kristu kufwile ukui-langa ukwine kweka. Teti kufisame.

Umuntu wacitatu uo twamona muli uyu mulumbe ni Yesu Kristu. Kristu aishile mwi sonde ukwisa langa abantu bonse ukutemwa kwa wamisha ukwa kwa Lesa. Shikulu Yesu talolesha pa bantu pamo ngefyo abantu bambi bacita.

UMULUMBE WA BAMISHA BABILI

Luka 7:36 - 50

ICIKOMO CA KUSUNGA PA MUTIMA:

"Lelo atile ku mwanakashi, Icitemkelo cobe nacikupususha; kabiye umutende."
Luka 7:50

Simone ali muFarise. Alemona Yesu ilyo alefunda no kwenda na bantu. Nangu abaFarise batamenwe Yesu, Simone wene alitile Yesu ukuya ku ng'anda ku mwakwe. Yesu alisumine ubwite. Yesu asosele uyu mulumbe ilyo alelya na Simone.

Ilyo Yesu aingile mu 'ng'anda mwa Simone, aikele kwi tebulo ku kulya. Ilyo balelya umwanakashi aingile mug'anda. Cilemoneka kwati abantu abangi balishibe uyu mwanakashi. Nangu nga tabamwishiye, balishibe imisango no bwikashi bwakwe. Pantu aishibikwe ukuti mubifi wa mwanakashi. Uyu mwanakashi aishile ku ng'anda yakwa Simone mukwisa mona Yesu. Ilyo aingile mung'anda asendele akabokoshi akapangilwe kulibwe. Aka kabokoshi kaiswile na mafuta yanunkila.

Ilyo aiminine mupepi na Shikulu atampile ukulila. Ifilamba fyakwe fvauponene pa makasa yakwa Yesu. Camoneke icawamisha ilyo afukeme panshi no kusumuna amakasa yakwa Yesu ku mishishi yakwe. Aliyatomwene no kwitulula amafuta pali yene.

Bonse abali mu ng'anda balimwene umwanakashi asubile Yesu amafuta. Simone atile, "Uyu aba kasesema, nga aishiba ifyo aba, kabili wa musango nshi, umwanakashi uulemukumya; ico mubumbu." Luka 7:39.

Pakwasuka Simone, Yesu asosele umulumbwe wa bamisha babili. Kwali abantu babili. Bonse aba bantu bakongwele indalama ku muntu umo. Umo akongwele imondo amakumi yasano (ba Kwacha 100) umo nao akongwele imondo shisano (ba Kwacha 10).

Lelo ubutetekelo tabulingile! Umuntu kuti aba uwatetekelwa no kuposa Ubufumu bwa kwa Lesa. Kuti aba uwatetekelwa munshila ya kuluba.

"UmuFarise aiminina alaipepela umwine, ati, Mwe Lesa, ndemutotela ico nshili nga bantu banandi, aba mupusulo, abashalunguma, abacende, nangu ngo uyu musangushi wine. Ndeko kulya imiku ibili mu mulungu umo; mpelapo ica mwi kumi ca fyonse ifyo nonka." Luka 18:11-12.

UmuFarise apepele ukuti, "Ndemutotela". Lelo tamwali umupashi wa butotelo bwacine. Umutima wawe waiswile no necilumba ku matotelo. Tali uwa butotelo pamulandu wa mapalo yakwa Lesa iyo. Aleimone cilumba pakuti taali nga "Bantu bambi". Aitemenwe umwine pamulandu wa fintu acitile. Alikene ukulingana umwine ku busuma bwa kwa Lesa. Taipalenye ku "Bantu bambi". Tamwali incende ya citemiko muli wene pantu muli wene mwaiswile ukwiitemwa. Icilumba ca kwiitemwa kwakwe, cafumishemo muli wene umweo ne citemwiko ca kwa Lesa.

Umusangushi ali ni kasonkesha. Ali muYuda. Alipatilwe ku baYuda banankwe pamulandu wa milimo yakwe. Batontonkenye ukuti tacali cansambu kuli memba wa mutundu wa ciYuda ukusonkesha ubuteko bumbi imisonko. Baletungululwa no buteko bwa ba Roma. Umusangushi alebombela aba Roma pamo nga kasonkesha wa misonko. Pamulandu wa ici, alipatilwe ku buteko bwakwe.

Ilyo umuFarise alepepa mu musebo, alefwaya abantu bonse ukumumona. Alefwaya ukuti bonse beshibe ukuti aali uwa cisumino mukusunga amafunde ya butotelo. Alebilikisha pa kupepa mukuti bonse bamumfwe.

Lelo Umusangushi wene alefwaya fye Lesa eomfwe amapepo yakwe. Ilyo alepepa atalwike kwibumba. Talefwaya ukuti bonse bamumone. Taaleesha ukuti bonse bamumfwe. Tapepele pamulandu we funde iyo. Alipepele pamulandu alefwaya ubwelelo no kusamba kwakwa Lesa. Ilyo aleita ishina lya kwa Shikulu akonteke umutwe no kupepa fye akalipepo akacepa, atile,

"Mwe Lesa, mukonsoloka buni ne mubumbu," Luka 18:13. Aloleshe kuli Lesa no mutima wa bupete ku kulubulwa ukufuma ku lubumbu kwa Kwe.

UmuFarise alipatwilwe uka uma kuli bambi pamulandu wa kwiitemwa kwa bulungami bwakwe. Umusangushi apatwilwe ukufuma kuli bambi pamulandu wa lubumbu lwakwe.

UmuFarise tali uwacilumba pafyo ashalecta fyeka iyo, lelo ali uwa cilumba na pafintu alecita. Aleleko kulya imiku ibili pa mulungu umo. Alepele cekumi pafintu fyonse alekwata.

Umutima wa Musangushi tawaiswile ne cilumba. Amatontonkanyo yakwe yaiswile no bubi bwakwe. Ali uwanaka pamulandu wa lubumbu lwakwe pa menso yakwa Lesa. Umutima wakwe waiswile no bulanda no bucushi pamulandu wa lubumbu lwakwe. Ilyo apepele taleilumbanya pa fintu acita. Ali wa cilapilo.

Icilumba catalwishe umuFarise kuli Lesa. Ubuntunse bwapalamike Umusangushi kuli Lesa. Tali kuli icisubilo ku bantu abekala ngo muFarise. Ukwiiitemwa kwa bulungami bwabo kulonaule cisubilo cabo. Umupashi wa kwiitemwa kwakwe tawamupele nelyo cimo. Kano ngo muFarise aiswile amenso no kulolesha pa mupashi wa bulanda uwa Musangushi. UmuFarise alefwaya ifyo Umusangushi akwete, akwete "Ubucushi no bulanda" mu mutima wakwe."

AMASAMBILILO:

- 1) Uyu mulumbe uletufunda ukuti cintu icikankala ukubela Lesa ukucila ukubela amafunde. Ekobali abengi abatila Lesa alibatemwa pantu tabacita misoka, tabacita bucende, no bwalwa tabanwa. Lesa tatutemwa pamulandu wa fintu tushicita. Tulecenjela no kutemwa kwakwe ilyo TULECITA ifyo atweba ukucita.

- 2) Uyu mulumbe uletufunda ukuti ifya-kwa Lesa fyaba ifyacindama ukucila ukwishiba amafundisho ya cilonganino. Umuntu kuti aishiba amafundisho yonse aya cilonganino

cakwe lelo teti abe nga Kristu. Inshite shingi ababifi baba abakosa mufilonganino. Bucibusa na Yesu bwaba mu cilapilo ne cisumino muli Kristu.

- 3) Uyu mulumbe uletufundo kuti, ilingi imicitile tailanga ifyaba mulumbe yesu. Imicitile yacitile umuFarise Yalangile ukuti wakwa Lesa, lelo umutima wakwe wali fye ukutali ukufuma kuli Lesa. Ukulaya ku cilonganino, ukupele ce kumi ku cilonganino, elyo no kubatishywa, fyonse ifi tafilenga umuntu ukubo musuma. Kano fye Kristu nga aikala muli ifwe wene ewingatulenga ukuba abakwa Lesa. Bushe twatemwisha nshi? Bushe mwatemwisha Kristu ukucila ifintu fyonse?

- 4) Uyu mulumbe uletufunda amaka ya cilumba. Cilalenga umuntu ukutaluka kuli Kristu, kabili ici cintu cabipisha ukucila no lubembumbi. Umulumbe uletufunda amapalo Lesa apela ku bantu ba mitima ya bupete.

- 5) Uyu mulumbe uletufunda ukuti ipepo, lya bulungami lyaba pa kupapata kwamuntu. Belengeni Yakobo 5:16.

-oo0oo-